

2017

ECONOMICS

Full Marks : 100

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

PART—A / অংশ—ক

(Statistics for Economics)

(অর্থনীতিৰ বাবে পৰিসংখ্যা)

1. Answer the following as directed :

1×6=6

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) What is meant by economic activity?

অৰ্থনৈতিক কাম-কাজ বুলিলে কি বুজা ?

(b) Data which are collected by the investigator for the first time are known as primary data.

(Write True or False)

অনুসন্ধানকাৰীয়ে প্ৰথমবাৰ সংগ্ৰহ কৰা তথ্যসমূহক প্ৰাথমিক তথ্য হিচাপে জনা যায়।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(c) Mention one source of secondary data.

গৌণ তথ্যৰ এটা উৎসৰ নাম উল্লেখ কৰা।

(d) Find out the mode of the following :

তলৰ তথ্যৰ পৰা বহুলক নিৰ্ণয় কৰা :

1, 2, 3, 4, 4, 5

(2)

(e) Largest item - Smallest item = ?

উচ্চতম সংখ্যা - নিম্নতম সংখ্যা = ?

(f) What is meant by statistical project?

পৰিসংখ্যিক প্ৰকল্পই কি বুজায় ?

2. In what way is Statistics helpful in Economics? 2

পৰিসংখ্যাই কিদৰে অৰ্থবিদ্যাত সহায়ক হ'ব পাৰে ?

Or / অথবা

Mention two characteristics of Statistics. 2

পৰিসংখ্যাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

3. Mention any two advantages of diagram in data presentation. 2

তথ্য উপস্থাপনত চিত্ৰৰ যি কোনো দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

4. Find the median from the following data : 2

তলৰ তথ্যৰ সহায়ত মাধ্যমীকী নিৰ্ণয় কৰা :

10, 6, 15, 2, 3

5. Mention two characteristics of an ideal average. 2

আদৰ্শ গড়ৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

6. What do you mean by Lorenz curve? State one use of Lorenz curve. 1+1=2

ল'ৰেঞ্জ বেকা বুলিলে কি বুজা ? ল'ৰেঞ্জ বেকাৰ এটা ব্যৱহাৰ লিখা।

7. What is mean deviation? Mention one merit of it. 1+1=2

গড় বিচলন কি ? ইয়াৰ এটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

8. Distinguish between census method and sampling method of data collection. 4

পিয়ল পদ্ধতি আৰু নমুনা পদ্ধতিৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যবোৰ লিখা।

(3)

9. Represent the following data by a frequency distribution table : 4

তলৰ তথ্যখিনি বাৰংবাৰতা বিভাজন তালিকাৰ সহায়ত উপস্থাপন কৰা :

16 25 10 19 37 45 26 24 46 09
29 33 32 13 26 46 36 25 17 39

Or / অথবা

Draw a histogram from the following : 4

তলৰ তথ্যখিনিৰ পৰা এটা স্তম্ভলেখ অংকন কৰা :

Wages (in ₹)	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
মজুৰি (টকাত)							
No. of Workers	4	10	14	22	32	15	3
শ্ৰমিক সংখ্যা							

10. What is scatter diagram? Draw a perfectly positive correlation with the help of a scatter diagram. 2+2=4

প্ৰকীৰ্ণ চিত্ৰ কি ? এটা প্ৰকীৰ্ণ চিত্ৰৰ সহায়ত সম্পূৰ্ণ যোগাত্মক সহসম্বন্ধ দেখুওৱা।

Or / অথবা

With the help of the following data, calculate index numbers for 2014 taking 2013 as the base year : 4

2013 বৰ্ষক ভিত্তিবৰ্ষ হিচাপে লৈ তলৰ তথ্যখিনিৰ পৰা 2014 চনৰ বাবে সূচকাংক গঠন কৰা :

Commodity	Price in 2013 (₹)	Price in 2014 (₹)
সামগ্ৰী	দাম (টকাত) 2013	দাম (টকাত) 2014
A	90	130
B	145	200
C	100	145
D	180	275
E	85	150

(4)

11. Find out the mean from the following data : 4

তলত তথ্যখিনিৰ পৰা মাধ্য নিৰ্ণয় কৰা :

Marks	:	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
নম্বৰ						
No. of Students	:	5	15	30	12	8
ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা						

12. Mention the necessary steps for developing a project. 4

এটা প্ৰকল্প প্ৰস্তুতিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপসমূহ উল্লেখ কৰা।

13. What are the measures of central tendency? Why is arithmetic mean considered as ideal measure? Which measure of central tendency is the most representative? 2+3+1=6

কেন্দ্ৰীয় প্ৰবৃত্তিৰ জোখবোৰ কি কি? সমান্তৰ মধ্যক কিয় আদৰ্শ জোখ হিচাপে বিবেচিত হয়? কেন্দ্ৰীয় প্ৰবৃত্তিৰ জোখবোৰৰ কোনটো আটাইতকৈ প্ৰতিনিধিত্বমূলক?

Or / অথবা

Calculate the standard deviation from the following data : 6

তলত দিয়া তথ্যবোৰৰ পৰা মানক বিচলন গণনা কৰা :

Class Interval	:	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
শ্ৰেণী অন্তৰাল						
Frequency	:	5	8	16	8	3
বাৰংবাৰতা						

(5)

14. Find the correlation coefficient with the help of Karl Pearson's method from the data given below : 6

তলত দিয়া তথ্যৰাজিৰ পৰা কাৰ্ল পিয়েৰচনৰ পদ্ধতিৰ সহায়ত সহসম্বন্ধ গুণাংক নিৰ্ণয় কৰা :

X	:	2	3	4	5	6	7	8
Y	:	4	7	8	9	10	14	18

Or / অথবা

Explain the meaning of index number. Mention any four uses of index number. 2+4=6

সূচকাংকৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰা। সূচকাংকৰ যি কোনো চাৰিটা ব্যৱহাৰ উল্লেখ কৰা।

PART—B / অংশ—খ

(Indian Economic Development)

(ভাৰতীয় অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন)

15. Answer the following : 1×6=6

তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Mention one characteristic of Indian economy on the eve of independence.

প্ৰাক-স্বাধীনতাৰ সময়ছোৱাত ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(b) Name the body which formulates economic plans in India.

ভাৰতবৰ্ষত অৰ্থনৈতিক পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা সংস্থাটোৰ নাম লিখা।

(c) What do you mean by disguised unemployment?

ছদ্মবেশী নিবনুৱা বুলিলে কি বুজা?

- (d) Define globalization.
গোলকীকৰণৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (e) What is import substitution?
আমদানি বিকল্পীকৰণ কি?
- (f) In which year did China launch the Great Leap Forward (GLF) campaign?
কোন চনত চীনৰ Great Leap Forward (GLF) অভিযান আৰম্ভ হৈছিল?
16. Mention any two benefits of Green Revolution. 2
সেউজ বিপ্লৱৰ যি কোনো দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।
17. State two common goals (objectives) of planning in India. 2
ভাৰতবৰ্ষত পৰিকল্পনাৰ দুটা উমৈহতীয়া লক্ষ্য (উদ্দেশ্য) লিখা।
18. State two important causes for decay of Indian handicrafts during the British rule. 2
বৃটিছৰ শাসনকালত ভাৰতীয় হস্তশিল্পৰ পতনৰ দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰণ লিখা।
19. Give two arguments against privatization in the Indian context. 2
ভাৰতৰ প্ৰসঙ্গত ব্যক্তিগতকৰণৰ বিপক্ষে দুটা যুক্তি দিয়া।
20. Point out two indicators of human development of a country. 2
কোনো এখন দেশৰ মানৱ উন্নয়নৰ দুটা নিৰ্দেশক দেখুৱাই দিয়া।
21. What are the two types of poverty? 2
দুই প্ৰকাৰৰ দৰিদ্ৰতা কি কি?

22. Write down any four defects of agricultural marketing in India. 4
ভাৰতত কৃষি বিপণন ব্যৱস্থাৰ যি কোনো চাৰিটা ত্ৰুটি লিখা।
Or / অথবা
Mention any four non-institutional sources of rural credit in India. 4
ভাৰতত গ্ৰাম্য ঋণ যোগান ধৰা যি কোনো চাৰিটা অনানুষ্ঠানিক উৎস উল্লেখ কৰা।
23. What is environment? Mention three causes of environmental pollution. 1+3=4
পৰিৱেশ কি? পৰিৱেশ প্ৰদূষণৰ তিনিটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।
Or / অথবা
What is sustainable development? Mention any three strategies for sustainable development. 1+3=4
বহনক্ষম উন্নয়ন কি? বহনক্ষম উন্নয়নৰ যি কোনো তিনিটা কৌশল উল্লেখ কৰা।
24. Mention four causes of unemployment in India. 4
ভাৰতত নিবনুৱাৰ চাৰিটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।
25. What do you mean by human capital? Mention three sources of human capital. 1+3=4
মানৱ মূলধন বুলিলে কি বুজা? মানৱ মূলধনৰ তিনিটা উৎস উল্লেখ কৰা।
Or / অথবা
Write the meaning of infrastructure. What are the two types of infrastructure? 4
আন্তঃগাঁথনিৰ অৰ্থ লিখা। দুই প্ৰকাৰৰ আন্তঃগাঁথনি কি কি?

26. Mention four similarities of the economy of China, Pakistan and India. 4

চীন, পাকিস্তান আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ অৰ্থনীতিৰ চাৰিটা সাদৃশ্য উল্লেখ কৰা।

27. Explain the various weaknesses of economic reform in India. 6

ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰৰ বিভিন্ন দুৰ্বলতাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

Or / অথবা

- Mention three merits and three demerits of globalization.

3+3=6

গোলকীকৰণৰ তিনিটা সুবিধা আৰু তিনিটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

28. What is organic farming? Identify four benefits of organic farming. 2+4=6

জৈৱিক কৃষি পদ্ধতি কি? ইয়াৰ চাৰিটা সুফল চিনাক্ত কৰা।

Or / অথবা

- Discuss the poverty alleviation programmes taken by the Indian Government. 6

ভাৰত চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা দৰিদ্ৰতা দূৰীকৰণ আঁচনিসমূহ আলোচনা কৰা।
